

„Klauzula wykonalności i prawomocność orzeczeń”

Opracowanie: Fundacja Młodzi Ludziom

Przeprowadzone w sadzie postępowanie zazwyczaj kończy się określonym orzeczeniem potocznie zwanym „wyrokiem” w sprawie.

Rodzaje samych orzeczeń są różne w zależności od tego w jakim postępowaniu zostały wydane i można wyróżnić w nich:

1. Wyroki – w postępowaniu procesowym zwykłym,
2. Nakazy zapłaty – w postępowaniu procesowym uproszczonym
3. Postanowienia – w postępowaniu nieprocesowym, lub w procesie gdy dotyczy postanowień proceduralnych

W jaki sposób ogłasza się orzeczenia i informuje o nich strony postępowania?

Ogłoszenie orzeczenia polega na publicznym odczytaniu przez sędziego przewodniczącego podpisanej treści zapadłego w sprawie wyroku lub postanowienia.

Ogłoszenie tego wyroku powinno nastąpić na posiedzeniu, na którym zamknięto rozprawę. Postanowieniem, wydanym niezwłocznie po zamknięciu rozprawy, sąd może odroczyć ogłoszenie wyroku na oznaczony termin przypadający nie później niż dwa tygodnie po dniu zamknięcia rozprawy, a jeżeli sprawa jest szczególnie zawiła, termin ten wyjątkowo może wynosić miesiąc po dniu zamknięcia rozprawy.

Ogłoszenie wyroku następuje na posiedzeniu jawnym czyli na rozprawie i może go dokonać sam przewodniczący lub sędzia sprawozdawca. Nieobecność stron nie wstrzymuje ogłoszenia wyroku, tzn. nawet jeżeli nikogo nie ma na sali sądowej to sąd orzeczenie ogłasza.

Ogłoszenia wyroku dokonuje się przez odczytanie sentencji. Po ogłoszeniu wyroku przewodniczący lub sędzia sprawozdawca podaje ustnie zasadnicze

powody rozstrzygnięcia albo wygłasza uzasadnienie.

Nieobecność strony na ogłoszeniu wyroku nie tamuje biegu terminów sądowych – terminu na złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku.

Nie należy oczekiwać, że sąd przyśle nam wyrok do domu jeśli nie byliśmy obecni podczas jego ogłoszenia !Stronom doręcza się jedynie orzeczenia wydane na posiedzeniu niejawnym.

Jakie są skutki uprawomocnienia wyroku?

Uprawomocnienie wyroku powoduje, że:

- w zwykłym toku postępowania nie możemy się od niego odwołać, ponieważ wyrok jest ostateczny,
- strona, która wygrała sprawę może, po uzyskaniu klauzuli wykonalności, przekazać wyrok komornikowi w celu wyegzekwowania zasądzonej kwoty, w toku postępowania egzekucyjnego,
- następuje powaga rzeczy osądzonej, czyli nie można wszcząć ponownego postępowania w tej samej sprawie.

W jakim terminie uprawomocniają się orzeczenia?

Wyrok wydany w postępowaniu cywilnym przez sąd I instancji uprawomocnia się po 14 dniach od otrzymania wyroku wraz z uzasadnieniem.

Warunkiem złożenia środka odwoławczego (apelacji lub zażalenia) jest wcześniejsze złożenie w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyroku (lub jego doręczenia) wniosku o uzasadnienie orzeczenia.

Należy pamiętać, iż wyrok sądu II instancji czyli sądu odwoławczego (apelacyjnego) co do zasady jest natychmiast prawomocny. Jeżeli jednak od wyroku sądu II instancji przysługuje skarga kasacyjna (która przysługuje co do zasady w przypadku spraw o zapłatę jeżeli wartość przedmiotu sporu jest równa lub wyższa od kwoty 50.000 zł) to wyrok sądu II instancji nie jest prawomocny, ale jest wykonalny.

Postanowienia natomiast należy podzielić na dwa rodzaje:

- te wydane w postępowaniu nieprocesowym, tzw. postanowienia rozstrzygające co do istoty sprawy (np. postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku), na które przysługuje apelacja, a nie zażalenie. Takie postanowienia uprawomocniają się w trybie przewidzianym dla wyroków.
- te wydane w kwestiach proceduralnych, na które o ile są zaskarżalne przysługuje zażalenie, które można złożyć w terminie 7 dni. Te postanowienia uprawomocniają się co do zasady po 7 dniach od dnia jego ogłoszenia przez sąd (bądź jego doręczenia w przypadkach, w których wymagane jest jego doręczenie).

Natomiast **nakazy zapłaty** wydane w postępowaniu nakazowym, upominawczym oraz elektronicznym postępowaniu upominawczym, uprawomocnią się po 14 dniach od doręczenia, jeśli pozwany w terminie 14 dni od dnia otrzymania nakazu zapłaty nie wniesie skutecznie zarzutów lub sprzeciwu.

Zasady liczenia terminów sądowych.

- termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia. Jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu dnia, w którym to zdarzenie nastąpiło.
- termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca.
- jeżeli termin jest oznaczony na początek, środek lub koniec miesiąca, rozumie się przez to pierwszy, piętnasty lub ostatni dzień miesiąca.
- jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach - miesiąc liczy się za dni trzydzieści, a rok za dni trzysta sześćdziesiąt pięć.
- jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa w najbliższym pierwszym dniu roboczym.

Co to znaczy że wyrok się uprawomocnił?

Oznacza to, iż jest wykonalny, czyli podlega wykonaniu.

Potwierdzeniem uprawomocnienia wyroku może być **klauzula wykonalności** (jeśli wykonanie wyroku wymaga podjęcia czynności np. zapłacenia zasądzonej należności, wydania nieruchomości) albo **stwierdzenie prawomocności** (jeśli wyrok nie wymaga wykonania tak jak np. wyrok rozwodowy orzekający rozwód)

Nadanie klauzuli wykonalności polega na przybiciu pieczęci (obecnie najczęściej w formie nadruku na wyroku) z informacją o jej nadaniu. Musi być ona podpisana przez sędziego lub referendarza sądowego.

Zdarzają się sytuacje w których, pomimo, że orzeczenie nie jest prawomocne może być mu nadana klauzula wykonalności i może być natychmiast wykonalne jest to „**rygor natychmiastowej wykonalności**”. Jest on nadawany przez sąd, gdy za natychmiastowym wykonaniem takiego orzeczenia przemawia szczególnie ważny interes społeczny.

Sąd z urzędu nadaje wyrokowi przy jego wydaniu w sytuacji, gdy:

- zasądza alimenty, – co do rat płatnych po dniu wniesienia powództwa, a co do rat płatnych przed wniesieniem powództwa – za okres nie dłuższy niż za trzy miesiące;
- zasądza roszczenie uznane przez pozwanego;
- wydaje wyrok zaoczny uwzględniający powództwo;

- zasądza należność pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy; wówczas z urzędu nadaje wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności w części nieprzekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika.

Jak składa się wniosek o klauzulę?

Postępowanie klauzulowe polega na złożeniu wniosku do właściwego organu – sądu który wydał orzeczenie.

Składając do sądu wniosek o nadanie klauzuli wykonalności należy załączyć odpis tytułu egzekucyjnego (czyli nakazu zapłaty lub wyroku), lub wnieść o doręczenie wyroku wraz z klauzulą wykonalności, oraz wskazać w zakresie którego punktu wyroku wnosimy o nadanie klauzuli wykonalności.

Obowiązujące przepisy nakazują podawanie w treści klauzuli wykonalności oznaczeń dłużnika. Należy zatem podać numer PESEL lub NIP dłużnika będącego osobą fizyczną. A jeżeli dłużnikiem nie jest osoba fizyczna, tylko np. spółka z o.o. to w klauzuli należy podać jej numer KRS lub albo numer NIP.

Sąd nadaje klauzulę wykonalności w następującym brzmieniu:

“W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej dnia ..... 20... r. Sąd ..... w ..... stwierdza, że niniejszy tytuł uprawnia do egzekucji w całości/w zakresie .... oraz poleca wszystkim urzędом oraz osobom, których to może dotyczyć, aby postanowienia tytułu niniejszego wykonały a gdy o to prawnie będą wezwane, udzieliły pomocy. Orzeczenie podlega wykonaniu jako prawomocne/natychmiast wykonalne”.

W treści klauzuli wykonalności ponadto wskazuje się:

- numer PESEL lub NIP wierzyciela i dłużnika będącego osobą fizyczną, jeżeli są oni obowiązani do jego posiadania lub posiadają go nie mając takiego obowiązku lub
- numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku jego braku – numer w innym właściwym rejestrze, ewidencji lub NIP wierzyciela i dłużnika niebędącego

Jakie są skutki uzyskania wyroku z klauzulą?

Otrzymanie z sądu tytuł egzekucyjnego zapatrzzonego w klauzulę wykonalności oznacza to, że posiada się tytuł wykonawczy i można złożyć wniosek o wszczęcie egzekucji.

Zasady przechowywania wyroku i jego szczególnej ochrony.

Orzeczenie wydane w danej sprawie należy przechowywać w sposób należyty, chronić orzeczenie przed zniszczeniem, zagubieniem i jego utratą.

Zasady dotyczące wydawania dalszych tytułów wykonawczych, czyli wyroków z klauzulą umożliwiającą prowadzenie wielu postępowań egzekucyjnych jednocześnie.

Co do zasady tytuł wykonawczy sąd wydaje wierzycielowi tylko raz i w jednym egzemplarzu. Jednak w przypadku zaistnienia potrzeby prowadzenia egzekucji na rzecz kilku wierzycieli lub przeciwko kilku dłużnikom, a w jednym orzeczeniu sąd zasądził świadczenie od kilku pozwanych na rzecz jednego powoda, względnie od jednego pozwanego na rzecz kilku powodów, sąd może zgodnie z art. 793 k.p.c. - oprócz pierwszego tytułu wykonawczego wydawać dalsze tytuły, oznaczając cel, do którego mają służyć, i ich liczbę porządkową. Taki dalszy tytuł wykonawczy sąd wydaje również w sytuacji gdy dłużnik posiada więcej niż jedna nieruchomości, a każda z nieruchomości znajduje się w okręgu działania innego komornika sądowego.

W przypadku problemów prawnych, potrzeby pomocy zapraszamy do korzystania z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na stronie www.mnp.ms.gov.pl znajduje się lista wszystkich dostępnych w Polsce punktów tej pomocy.